

BRIC ve Biz

Dünyanın içinde bulunduğu durum, iktisatçıların içinden çıkmakta zorlandıkları, kimsenin geleceği tam olarak kestiremediği bulanık bir manzara arz ediyor. Aslında böyle durumlar, tehdit olduğu kadar, hangi ölçekte olursa olsun, kontrol edemeyecekleri değişkenlere karşı koruma önlemleri alan ve kontrol edebileceği değişkenlerle ilgili akıllı stratejiler belirleyebilen oyuncular için önemli fırsatlar da doğurabilir. **Hele bizim gibi yumurta kapağıya dayanmadan atılım yapmakta zorlanan ülkeler için, verimliliğe odaklanmak ve dağılımı değiştirmekte olan küresel kaynakları çekerek tasarruf yetersizliğini gidermek, böyle zamanlarda normal konjonktür dönemlerinden daha uygun bir zemin bulmuş olabilir.** Üstelik gelişmeler, ileri ülkeler ile aramızda hiç kapanmayacak gibi duran mesafeleri kısaltırken...

Geçtiğimiz yılda ne oldu?

Ancak tehditlerden kaçınıp fırsatları yakalayabilmek, kendi imkanlarının ve koşullarının resmini doğru çekip yol haritasını ona göre çizmeyi gerektiriyor. Hazine ve Maliye Bakanlarının birlikte açıkladıkları **Orta Vadeli Mali Çerçeve, böyle bir stratejik yol haritasının özelliklerine sahip görünmüyor.** Son yıllarda sağlanan başarıda kanaatimizce en büyük rolü oynayan maliye politikası disiplininin taviz vererek sadece sıkı fakat tedirgin para politikasıyla yola devam etmek, büyük ölçüde dövize bağlanmış bir ekonomide güvenli bir perspektif sağlamıyor. Kamu borcunun milli gelire oranının Maastrich kriterlerinin öngördüğü düzeyin çok gerisine, yüzde 40'ın bile altına düşmesinin tek başına rahatlatıcı olmadığı da ortada; geçenlerde bir televizyon kanalında izlediğim bir söyleşisinde Başbakan Yardımcısı Nazım Erken de kabul ediyor ki borç stoğunun ortalama vadesinin diğer ülkelere göre çok kısa olması (iki yılı biraz aşılıyor) bu konuda da kırılabilirliği bütünüyle savuşturamadığımızı gösteriyor. Ayrıca başka ülkelerde milli gelirin iki üç katına ulaşan mali kesim aktif toplamının bizde milli gelirin epey altında oluşu yani sığılı da kırılabilirliği artırıyor.

Türkiye'nin kronik sorunlarını okuyucularımız bilir. Yatırım ortamı ve rekabetçilik konusunda, son beş yıldaki atılımımızla 37 sıra ilerlememize rağmen hala ilk 50 ülke arasında değiliz. Ortama yüzde 7 olarak

gerçekleştirdiğimiz büyüme temposu 2007'den itibaren ciddi bir düşüş trendi içinde. Programın en iyi yıllarında bile yüzde 7'nin altına düşemediğimiz enflasyon yeniden iki rakamlı düzeylere yükseldi. Dış ticaret açığı, cari açık, reel faiz ve TL değeri yüksek düzeylerini koruyor ve hatta artıyor. İşsizlik ve özellikle genç nüfusun işsizliği artma eğiliminde. Özelleştirme, biraz da doğal olarak, tempo yitiriyor. Vergide yapısal reform başladı ama tamamlanamadı; özellikle kayıtdışı ve gelir vergisi reformu ayaklarında hızlanma sağlanamadı.

Oysa daha geçen yıl (Bkz. Dünya Gazetesi 17 Nisan 2007) Türkiye'nin artık E-7 arasında görünmeye başladığını, bu yedilinin BRIC diye adlandırılan ve tartışmasız geleceğin devleri sayılan Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin dışında Meksika, Endonezya ve Türkiye'den oluştuğunu, bunlara Kore ve Vietnam'ın da katılabileceğini, E-7'nin cari kurla yüzde 5.6, SGP ile yüzde 4.2 gibi makul bir ortalama büyüme varsayımıyla 2050 yılında bugünkü G-7'nin ekonomik büyüklüğünü yüzde 25 aşacağını, Türkiye'nin de İtalya'yı yakalayıp dünyanın 12nci ekonomisi olacağını söylemiştik. Finansal kriz, siyasal istikrarsızlık ve terör gibi konjonktürel sorunlar da bu uzun erimli perspektifi bozmayacaktı; yeter ki biz mutfağımızı süratle temizleyelim ve en büyük avantajımız olan işgücümüzün niteliğini, ekonomideki verimliliği ve katma değeri yükseltelim. Küreselleşmenin tedarik, üretim ve pazarlama zincirlerinde bizim gibi yükselen ekonomilere sağladığı büyük fırsatlar ve ne kadar uzun sürerse sürsün hayatı bir çapa olarak elimizde duran AB süreci bu çok kritik değişim sürecinde önemli kaldıraç desteği sağlayacak.

BRIC'ten farkımız

Bir yıl gibi kısa bir zamanda bu uzun dönem perspektifini yitirmiş ve **toplum olarak kendimizi ye'se kaptırmış bir resim veriyoruz.** Özellikle Türkiye'nin yatırım cazibesinde en önemli handikaplardan biri olarak hep sözünü ettiğimiz **“adil, homojen, tutarlı ve etkin bir hukuk sistemi” ihtiyacının, siyasal istikrara ve gayrimenkul sektöründe olduğu gibi kaynak girişine zarar verme noktasına gelmeden farkına varmamakta direniyoruz.**

Oysa artık kendimizi kıyaslamaya alıştığımız **dört BRIC ülkesi, onlarda da pek çok sorun ve reform ihtiyacı varlığını sürdürmekle birlikte, temel strateji ve yönetim önceliklerinde yanlış yapmadıkları için, aynı hızla yollarına devam ediyor.** Dünyanın üretim merkezi haline gelen Çin, şimdi de teknoloji ve bilgi üretimine odaklanıyor. Hindistan, doğal kaynak yetersizliğini nitelikli ve eğitilmiş insan gücü ile aşarak belli sektörlerde dünya liderliğine soyunuyor. Brezilya, doğal kaynaklarındaki üstünlüğünü ve ABD'ye yakınlığını ekonomik bir güç kapasitesine dönüştürüyor. Rusya ise enerjide bir süper güç haline gelirken, diğer BRIC ülkeleriyle büyüyen bir ekonomik potansiyeli küresel bir siyasi güç kaynağına dönüştürecek vizyon arayışını başlatıyor.

Hafta sonunda katıldığım Investate'08 Bodrum buluşmasında bir yabancı panelistin çok güzel vurguladığı gibi biz Türkler, karamsarlıktan ve kendi başımıza çorap örmekten galiba özel bir zevk alıyoruz. Sakın garibanlığı yitirmekten korkuyor olmayalım!...